Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLAND, STEDEN- EN PLATTELANDSBELEID, SAMENLEVEN, INTEGRATIE EN INBURGERING, BESTUURSZAKEN, SOCIALE ECONOMIE EN ZEEVISSERIJ

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut wat betreft de flexibilisering van het mantelzorgverlof
- Principiële goedkeuring

Samenvatting
Het mantelzorgverlof ondersteunt personeelsleden die zijn erkend als mantelzorger om hun job te combineren met de zorgtaken die zij in het kader van mantelzorg opnemen. Het voorliggend voorontwerp van besluit zorgt voor een flexibilisering van het mantelzorgverlof voor de personeelsleden van de diensten van de Vlaamse overheid.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie
Beleidsveld: Interne dienstverlening van de Vlaamse overheid; inhoudelijk structuurelement: HR

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2026/68 van 17 maart 2026

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Het mantelzorgverlof is een verlofstelsel dat personeelsleden die erkend mantelzorger zijn, ondersteunt om hun zorgtaken te combineren met hun werk. Het verlof biedt aan deze personeelsleden de mogelijkheid om tijdelijk hun arbeidsprestaties ofwel voltijds te onderbreken ofwel te verminderen met de helft of een vijfde.

Het mantelzorgverlof behoort naast het ouderschapsverlof, het medisch bijstandsverlof en het palliatief verlof tot de federale zorgverloven. Aan deze federale zorgverloven zijn twee componenten gekoppeld.

De eerste component is de uitkeringscomponent. Deze vindt zijn rechtsbasis in de Herstelwet van 22 januari 1985 en de het koninklijk besluit van 7 mei 1999 betreffende de onderbreking van de beroepsloopbaan in de openbare sector. De tweede component is de verlofcomponent. Dit vindt zijn rechtsbasis in het personeelsstatuut van een Gemeenschap of Gewest. Voor het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid – hierna DVO – is dit het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006 (hierna: 'VPS'). Personeelsleden van de DVO kunnen pas een uitkering in het kader van een federaal zorgverlof aanvragen nadat de Vlaamse Regering de verlofcomponent conform artikel 2 van het KB van 7 mei 1999 in het VPS verankerde en nadat de federale ministerraad conform artikel 3 van het KB van 7 mei 1999 zijn akkoord verleende.

De Vlaamse Regering verklaarde het mantelzorgverlof van toepassing op de personeelsleden van de DVO via het besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut van 13 januari 2006, wat betreft het 1/10e ouderschapsverlof, mantelzorgverlof en diverse andere bepalingen.

Om de ondersteuning van mantelzorgers te versterkten en om aan hen meer flexibiliteit te bieden, keurde de Kamer op 26 februari 2026 het wetsvoorstel betreffende de aanpassing van het statuut van mantelzorger en de flexibele opname van het mantelzorgverlof goed. Dit goedgekeurde wetsvoorstel omvat o.a. een aanpassing van de herstelwet van 22 januari 1985 met daarin de mogelijkheid om het mantelzorgverlof flexibeler op te nemen..

Opdat de regeling opgenomen in de aangepaste Herstelwet ook op het personeel van de DVO van toepassing zou zijn, is een aanpassing van het VPS noodzakelijk. Gelet op de belangrijke maatschappelijke rol van mantelzorgers, de significante zorgtaken die zij opnemen en het belang van een goede ondersteuning, stel ik voor dat de Vlaamse Regering aangepaste Herstelwet van 22 januari 1985 van toepassing verklaart op de personeelsleden van de DVO. Om dit te realiseren leg ik aan de Vlaamse Regering een voorstel tot wijziging van het VPS voor.

Dit voorstel omvat de volgende elementen:

1. Inzake mantelzorgverlof geldt er zowel een beperking van het aantal maanden dat een personeelslid per zorgbehoevende kan opnemen, als een beperking van het aantal maanden mantelzorgverlof dat een personeelslid gedurende de volledige loopbaan kan opnemen. Thans kan een personeelslid het mantelzorgverlof dat men gedurende de volledige loopbaan mag opnemen niet voor één en dezelfde zorgbehoevende inzetten. Het voorliggend wijzigend besluit geeft aan het personeelslid een ruimere keuzemogelijkheid en maakt het mogelijk om voor één en dezelfde zorgbehoevende al het mantelzorgverlof op te nemen waarop het personeelslid gedurende de volledige loopbaan recht heeft.

2. Mantelzorg kan worden opgenomen met ofwel:
   - een voltijdse onderbreking van de loopbaan;
   - een vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met de helft;
   - een vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met een vijfde.

   Voor de vermindering van de arbeidsprestaties met de helft en een vijfde geldt vandaag een gezamenlijk maximum van twaalf maanden op te nemen gedurende de loopbaan. Als gevolg van het voorliggende voorstel worden beide opnamevormen van elkaar losgekoppeld. Hierdoor zal het maximum van twaalf maanden enkel gelden voor de vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met de helft. Voor de vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met een vijfde zal een nieuw maximum van dertig maanden gelden.

3. Om aan personeelsleden met een zorgnood meer flexibiliteit toe te kennen, maakt het voorliggend wijzigend besluit het mogelijk om mits voorafgaand akkoord van de lijnmanager:
   - het voltijds mantelzorgverlof op te nemen in volle weken in plaats van volle maanden;
   - de vermindering van de voltijdse arbeidsprestaties met de helft op te nemen per volle maand in plaats van per twee volle maanden.

   De in de Kamer goedgekeurde aanpassing van de Herstelwet van 22 januari 1985 treedt op 1 juli 2026 inwerking. Opdat de voorliggende wijziging van het VPS in werking zou kunnen treden voor de personeelsleden van de DVO is op basis van artikel 3 van het KB van 7 mei 1999 ook het akkoord van de federale ministerraad vereist. Ik vraag dit akkoord volgend op de principiële goedkeuring van dit ontwerpbesluit aan.

   Wat de personeelsleden van de lokale besturen en de provincies betreft, vloeit het recht op loopbaanonderbreking voor mantelzorgverlof voort uit artikel 99 van de Herstelwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen. Dit is ook het geval voor het personeel van de besturen die afhangen van die lokale besturen en provincies. Het gaat om de publiekrechtelijke OCMW-verenigingen, de autonome gemeentebedrijven, de autonome provinciebedrijven en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De modaliteiten waaronder dit thematisch zorgverlof kan opgenomen worden en wat de voorwaarden hiervoor zijn, liggen vervat in artikel 100ter van diezelfde Herstelwet voor wat betreft de volledige schorsing van de arbeidsprestaties en in artikel 102ter voor wat betreft de vermindering van de arbeidsprestaties.

   De Kamer van Volksvertegenwoordigers wijzigde bovengenoemde artikelen 100ter en 102ter van de Herstelwet. Deze wijzigingen zijn automatisch van toepassing op de bovengenoemde personeelsleden van lokale en provinciale besturen. Zij onttrekken hun rechten uit de Herstelwet. Hierdoor kunnen zij het mantelzorgverlof op een flexibelere manier opnemen vanaf de inwerkingtreding van de wijziging van de Herstelwet.. Een wijziging aan het besluit van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 tot vaststelling van de minimale voorwaarden van de rechtspositieregeling van het personeel van de lokale en provinciale besturen dringt zich bijgevolg niet op.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1.
Paragraaf 3 van artikel X38bis wordt herwerkt. Het doel is het mantelzorgverlof zoals opgenomen in het VPS in overeenstemming te brengen met de uitkeringsregeling zoals voorzien in de Herstelwet van 22 januari 1985.

Door deze aanpassing zal het personeelslid zijn volledige loopbaancontingent voor één zorgbehoevende kunnen opnemen. Ook wordt het, mits akkoord van de lijnmanager, mogelijk om de voltijdse onderbreking met volle weken op te nemen en de halftijdse vermindering met volle maanden. Voor de vermindering van de arbeidsprestaties met een vijfde komt er een contingent van dertig maanden dat, in tegenstelling tot vandaag, losstaat van het contingent dat geldt voor de vermindering van de arbeidsprestaties met de helft dat thans 12 maanden bedraagt.

Artikel 2.
Dit artikel regelt de inwerkingtreding.
Overeenkomstig artikel 3 van het KB van 7 mei 1999 is de inwerkingtreding van dit besluit gekoppeld aan het akkoord van de federale ministerraad. Mocht de federale ministerraad zijn akkoord voor 1 juli 2026 – datum inwerkingtreding wijziging Herstelwet - verlenen dan treedt deze VPS-wijziging ten vroegste op 1 juli 2026 inwerking.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De onderbrekingsuitkering die gekoppeld is aan het mantelzorgverlof wordt vanuit de federale begroting uitbetaald door de RVA. Wat dit betreft zijn er dus geen gevolgen voor de begroting van de Vlaamse overheid.

De onderstaande tabel geeft het aantal personeelsleden weer dat sinds de invoering mantelzorgverlof heeft opgenomen:

Jaar	100%	Deeltijds
2021	6	18
2022	0	6
2023	0	17
2024	7	20
2025	3	20

De opname van mantelzorgverlof leidt voor de Vlaamse overheid tot ofwel een tijdelijke volledige stopzetting van de doorbetaling van het salaris of een tijdelijke vermindering van het salaris. Gelet op de korte duur van een afwezigheid zal een vervanging als gevolg van de opname van mantelzorgverlof zich niet opdringen. Door de flexibilisering wordt het mogelijk om het verlof met kortere periodes op te nemen wat de impact op de continuïteit van de dienst te goede komt.

Opgemerkt moet worden dat voorliggend ontwerp louter de opnamemodaliteiten aanpast. Aan het recht op verlof verandert er niets. Er kan niet worden ingeschat wat de impact hiervan zal zijn op het aantal personeelsleden dat in de toekomst mantelzorgverlof zal opnemen.

De Inspectie van Financiën verleende op een gunstig advies op 19 maart 2026.

Het akkoord van de minister van Begroting werd gevraagd op 27 maart 2026.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Voorliggend voorontwerp van besluit heeft geen impact op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit starten de onderhandelingen met de vakorganisaties in het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap – Vlaams Gewest. Vervolgens leg ik het dossier voor advies voor aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van besluit tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut wat betreft de flexibilisering van het mantelzorgverlof;
2° de Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij:

- te gelasten de minister-president van de Vlaamse Regering te verzoeken het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering op de agenda te plaatsen van een vergadering van het Sectorcomité XVIII Vlaamse Gemeenschap - Vlaams Gewest;
- te machtigen om te beoordelen of voornoemde onderhandelingen aanleiding kunnen geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst;
- te gelasten om over het onder punt 1° vermelde ontwerpbesluit het advies in te winnen van de Raad van State, binnen een termijn van 30 dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2° van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, op voorwaarde dat de in punt 2° bedoelde onderhandelingen geen aanleiding geven tot wijziging van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst
- te gelasten om met toepassing van artikel 3 van het koninklijk besluit van 7 mei 1999 het akkoord van de federale ministerraad te vragen.

De Vlaamse minister van Binnenland, Steden- en Plattelandsbeleid, Samenleven, Integratie en Inburgering, Bestuurszaken, Sociale Economie en Zeevisserij

Hilde CREVITS

Bijlage:

- voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut wat betreft de flexibilisering van het mantelzorgverlof;
- advies van de Inspectie van Financiën van 19 maart 2026 ;
- akkoord van de Vlaamse minister van Begroting.